

ІННОВАЦІЇ ЯК СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

**ГРОШЕВ С.В., АСПИРАНТ*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.В. ДОКУЧАЄВА**

Україна має досить потужний потенціал земельних ресурсів сільськогосподарського призначення від належного використання яких залежить, ефективність, прибутковість, конкурентоспроможність аграрного підприємництва в цілому та фермерських господарств зокрема.

Інноваційна модель економіки землекористування, організації його території реалізовується шляхом землеустрою.

Найбільш повно інноваційний характер землекористування випливає із завдання і змісту землеустрою, що відображено у статті 183-184 Земельного кодексу України та статті 2 і 6 Закону України «Про землеустрій», зокрема зазначено, що землеустрій базується на таких принципах: дотримання законності; забезпечення науково обґрунтованого розподілу земельних ресурсів між галузями економіки з метою раціонального розміщення продуктивних сил, комплексного економічного і соціального розвитку регіонів, формування сприятливого навколишнього природного середовища; організації використання та охорони земель із врахуванням конкретних зональних умов, узгодженості екологічних, економічних і соціальних інтересів суспільства, які забезпечують високу економічну і соціальну ефективність виробництва, екологічну збалансованість і стабільність довкілля та агроландшафтів; створення умов для реалізації органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами їхніх конституційних прав на землю; забезпечення пріоритету сільськогосподарського землеволодіння і землекористування; забезпечення вимог екологічної безпеки, охорони земельних ресурсів і відтворення родючості ґрунтів, продуктивності сільгоспудіть [1].

Формування конкурентоздатної стратегічної перспективи розвитку фермерського господарства залежить насамперед від його інноваційної активності. Згідно Закону України «Про інноваційну

* Науковий керівник: Гуторов О.І., д.е.н., професор

діяльність», інновації – це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукти або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [2].

Інновація у використанні земельних ресурсів – це новація, використання якої в процесі сільськогосподарського землекористування дозволяє отримати еколого-економічний та соціальний ефект за умови раціонального використання та охорони земель [3].

Важливим напрямом підвищення ефективності використання земельних ресурсів у фермерських господарствах є використання інновацій у землеробстві. У сучасних умовах, намагаючись зберегти і відтворити земельні ресурси, фермерські господарства вдаються до: використання інноваційних технологій обробки ґрунтів; розробки і впровадження нових технологій вирощування сільськогосподарських культур; впровадження біологічної технології вирощування сільськогосподарських культур. Тому дедалі ширше застосовуються прогресивні технології точного землеробства, а саме:

1. «Mini-till», яка передбачає мінімізацію техніко-технологічного впливу на ґрунт під час його обробітку, що підвищує економічну ефективність й екологічність процесу вирощування сільськогосподарських культур за рахунок зниження погоднокліматичного впливу, суттєвого зменшення рівня витрат палива, добрив, засобів захисту рослин, скорочення використання сільськогосподарської техніки, зростання врожайності, оптимізації сівозмін тощо [4].

2. «No-till» або «Zero-till» (технологія нульового обробітку) як спосіб обробітку ґрунту, що не пропонує механічних рішень для усунення ущільнень на глибині 30-35 см. Вона є ідеальною системою обробітку ґрунту для захисту поверхні від ерозії [5].

3. «Strip-till» (смуговий обробіток ґрунту) – це система раціонального природокористування, за якої відбувається мінімальна обробка ґрунту. Вона поєднує в собі переваги звичайної обробки ґрунту, такі як просушка ґрунту і прогрів, із можливістю їх захисту при ріллі завдяки тому, що зачіпається лише та ділянка ґрунту, в яку закладається рядок насіння [6].

Взагалі, курс на впровадження нових технологій, куди входить і поверхневий обробіток ґрунту, і застосування сидеральних добрив, і

багато інших інноваційних технологій, одержує все більшу підтримку і конкретне впровадження у фермерських господарствах.

Використання досягнень космічної галузі стає найбільш доцільною умовою для посилення розвитку фермерських господарств. Це є достатньо актуально в сучасних умовах, оскільки наявність значних територій деяких фермерських господарств зумовлюють потребу в отриманні інформації про стан ресурсів, ефективно використання природно-ресурсного потенціалу та матеріально-технічних ресурсів, прогнозування врожайності, впровадження сучасних систем землекористування та інформаційних агротехнологій вимагають розробки та впровадження інноваційних інформаційних технологій. До таких систем можна віднести Global Positioning System (GPS), «Rapid Eye», CORINE Land Cover (Coordination of Information on the Environment). Також в НААНУ розроблено концепцію науково-технічної програми "Моніторинг агроресурсів та прогнозування їх стану з використанням даних дистанційного зондування «Агрокосмос», виконання якої сприяє координації науково-технічних робіт в аграрній сфері та створення державної інформаційної системи моніторингу ресурсів.

Загальна низька культура землеробства, послаблення фінансово-економічного стану більшості фермерських господарств унеможливає удосконалення технологічних операцій вирощування сільгоспкультур, оновлення матеріально-технічної бази, впровадження у виробництво інновацій, посилює відсутність зацікавленості сільгоспвиробників у впровадженні нових технологій обробітку ґрунту.

Проблему підвищення економічної ефективності використання земельних ресурсів необхідно вирішувати як на державному, так і на регіональному рівнях. На державному рівні повинні реалізуватися заходи щодо раціонального використання земельних ресурсів, а саме: ведення земельного кадастру; інвентаризація земель; оцінка негативних наслідків впливу господарської діяльності на навколишнє середовище; визначення економічних важелів впливу у напрямку екологічнобезпечного землекористування тощо.

На регіональному рівні кожне фермерське господарство, керуючись принципами зонального землекористування, має розробляти свою систему, що враховує екологічні особливості і досягнутий науково-технічний рівень сільськогосподарського виробництва, який полягає у тому, що земля при правильному використанні здатна підвищувати родючість.

Література.

1. Закон України «Про землеустрій» від 22 травня 2003 року № 858-IV – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року № 40-1V (витяг) // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 40, ст. 266.
3. Котикова О.І. Теоретичні засади формування інноваційної моделі сільськогосподарського землекористування / О.І. Котикова // Сталій розвиток економіки. – 2012. – № 5. – С. 9-12.
4. Отвальний плуг, Mini-Till, No-Till. Плюсы и минусы трех технологий – какая технология перспективней? [Электронный ресурс] / Журнал «Зерно». – Режим доступа: <http://agro.upes.ua/articles/detail.php?ID=7507>.
5. Петров В.М. Технічне забезпечення інноваційних технологій у рослинництві / В.М. Петров // Економіка АПК. – 2013. – № 2. – С. 100.
6. Система нульового обробітку землі [Електронний ресурс] / Вікіпедія: [сайт]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B8%BC%D0%BB%D1%96>

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ МОДЕЛИРОВАНИЯ ПРОЦЕССА ДОСТИЖЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОЙ ЗАНЯТОСТИ

***ЗЕНЬКОВА И.В., К.С.Н., ДОЦЕНТ,
ПОЛОЦКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ***

В своем исследовании причинно-следственных связей между достижением производительного труда, установлением уровня заработной платы, а также уровнем образования рабочей силы мы опираемся на теоретико-методологические подходы Оливера Уильямсона (Oliver E. Williamson), Джона Кеннета Гэлбрейта (John Kenneth Galbraith), в которых актуализированы: состыковка навыков и умений специалистов с техническими параметрами рабочих мест, с оборудованием, отмечается важность самой организации труда; соответствие способностей рабочей силы назначенному заданию как важное условие реализации таланта; углубление и специализация профессиональных навыков относительно конкретного нанимателя с